

گروه آموزشی پژوهش هنر

پایان نامه جهت دریافت درجه کارشناسی ارشد در رشته پژوهش هنر

عنوان:

واکاوی تطبیقی تصویرگری های رباعیات منسوب به خیام

استادراهنمای اول:

دکتر ابوالقاسم دادور

استادراهنمای دوم:

دکتر امیرحسین چیتسازیان

دانشجو:

میلاذ میناکار

شهریور 96

واژه های کلیدی:

خیام، رباعیات، ادوارد فیتزجرالد، تصویرگری، واکاوی تطبیقی

چکیده:

از میان مردان ادب و فرهنگ سرزمین مان ایران، گزافه نخواهد بود که خیام را یکی از دیرپاب ترین شان بنامیم. از میان آثار علمی، حکمی و نیز اقوال بزرگان معاصر خیام، شناختی نسبتاً راسخ و ثابتی از او بدست می آید اما این رباعیات منسوب به او بودند که موجد مباحث و اختلافات بسیار در باب او گشتند. با این همه، عمده شهرت جهانی خیام را باید در ترجمه انگلیسی نسبتاً آزاد ادوارد فیتزجرالد از رباعیات منسوب به او دانست که در بردارنده مغایرت هایی نه چندان کم با متن اصلی است. متعاقب ترجمه فیتزجرالد طیف گوناگونی از هنرمندان تصویرگر در صدد بازنمایی رباعیات بر آمدند. در غرب، رغبت خاصی در هنرمندان تصویرگر برای بازنمایی رباعیات پدید آمد که از تصویرگری های هنرمند آمریکایی، الیهو ویر شروع گشت و تا به امروز نیز ادامه دارد. البته تاریخ نخستین تصویرگری رباعیات به سال 826 ق. بر می گردد و مربوط می شود به نسخه خطی محفوظ الحق که در بردارنده مینیاتورهای ایرانی _ دست کم یکی از آن ها به کمال الدین بهزاد انتساب دارد_ است. اما این که آیا این مینیاتورها به طور اختصاصی برای رباعیات کشیده شده اند یا خیر، محل پرسش است. به هرحال، پاره ای از هنرمندان در تصویرگری خویش، بعضاً روح کلی یک رباعی را محور کار خود قرار داده اند و پاره ای در بازنمایی خود متمرکز بر یک یا چندین واژه از ابیات گشته اند. برخی به بازنمایی معنای ظاهری ابیات پرداخته اند و برخی رویکردی نمادین تر اتخاذ نموده اند. از میان هنرمندان مورد بحث پاره ای با رویکردی غربی دست به خلق آثار زده اند، پاره ای با رویکردی ارینتالیستی و پاره ای رویکردی ایرانی داشته اند. پژوهش پیش رو به واکاوی تطبیقی تصویرگری های رباعیات_ بر اساس پنج رباعی با ترجمه انگلیسی ادوارد فیتزجرالد_ می پردازد و اهداف اصلی آن واکاوی چگونگی بازنمایی مفاهیم مهم رباعیات منسوب به خیام در آثار مصور و نگاره های تنی چند از هنرمندان و واکاوی تأثیر مکاتب هنری، محیط فرهنگی و سنت زیبایی شناختی بر آفرینش این آثار می باشد. پژوهش حاضر توصیفی-تحلیلی می باشد که گردآوری اطلاعات آن به روش کتابخانه ای صورت گرفته است.